

לימודי מסמך בהגירה ושילוב חברתי

שנת הלימודים 2011 - 2012

רב-תרבותיות והגירה: הביטים עדתיים, לאומיים ומגדריים Multiculturalism and Migration: Ethnic, National and Gender Issues

מס' הקורס: 7310004-00

1. שם המרצה

ד"ר סיביל היילברון
sibylleh@ruppin.ac.il

שעות קבלה: יום ד', 13:15 – 14:15 ולפי תיאום מראש

דרישות קדם: אין

מטרת הקורס:

המתח בין גלובליזציה ללוקליזציה, בין בינלאומיות ללאומיות מאפיין את רוב המדינות במאה ה-21. הקורס יעסוק בהבדלים התרבותיים ובהשלכותיהם תוך התמקדות בשתי אוכלוסיות: מהגרים ומיעוטים. מציאות רב-תרבותיות משפיעה על כל האוכלוסיות ומצריכה חשיבה מחודשת על מושגים כגון תרבות, זהות, ריבוד חברתי ועוד. נלמד על קהילות טרנסנציונליות (transnational communities) ותפוצות (diasporas), על מהגרי עבודה ומיעוטים בעולם ובקונטקסט הישראלי.

נושא הקורס:

1. מהי רב תרבותיות.
2. משמעות הרב-תרבותיות בהקשר עדתי, לאומי ומגדרי.
3. רב תרבותיות בעולם – דוגמאות נבחרות.
4. ישראל כחברה רב תרבותית
3. רב תרבותיות בפועל – חקר מקרה

אופן הלימוד

הסטודנטים ילמדו את הרקע התיאורטי דרך הרצאות פרונטאליות וקריאת מאמרים. נאזין להרצאות אורח על מנת לקשור בין התיאוריה לנעשה בשטח. על הסטודנטים לבחור "מקרה" אותו יחקרו באמצעות ראיונות עומק וניתוח רשתות במשך הקורס. בשני השיעורים האחרונים של הקורס יציגו הסטודנטים ממצאים ראשוניים של ה"מקרה" שלהם.

(לו' מפורט יפורסם בתחילת שנת הלימודים)

שקלול הציון	אופן מילוי הדרישות	דרישות הקורס
אין	חובת נוכחות של לפחות 80%	השתתפות פעילה בשיעורים
30%	הכנת והצגות חומרים רלוונטיים להבנת המקרה של הסטודנטים	הצגת המקרה + נתוני רקע על הקבוצה
	על הסטודנטים לתאם לפחות 3 פגישות הנחיה עם המרצה	קבלת הנחיה לכתובת הפרויקט
70%		הגשת פרויקט

7. ביבליוגרפיה:

הביבליוגרפיה כוללת פרטים המיועדים לחלק הכללי של הקורס. כל סטודנטית צריכה לחפש פריטים ביבליוגרפיים נוספים השייכים לנושא הספציפי שלה.

Berger, P.L. and Huntington, S.P. 2003. *Many Globalizations: Cultural Diversity in the Contemporary World*, Oxford University Press.

Chiswick, B. and Houseworth, C.A. 2008. Ethnic Inter-marriage among Immigrants: Human Capital and Assortative Mating. *IZA – Institute for the Study of Labor, Discussion Paper Series No. 3740*, Bonn.
[Available online.](#)

Furtado, D. and Theodoropoulos, A. 2008. Interethnic Marriage: A Choice between Ethnic and Educational Similarities. *IZA – Institute for the Study of Labor, Discussion Paper Series No. 3448*, Bonn.
[Available online.](#)

Pietra, R. 2005. "Sisters in Time," in *The Travels of a T-Shirt in the Global Economy: An Economist Examines the Market, Power & Politics of World Trade*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, pp. 86-107.

Alba, R. and Nee, V. 2003. *Remaking the American Mainstream: Assimilation and Contemporary Immigration*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Sassen, S. 1998. *Globalization and its Discontents*. New York: The New Press.

Shamir B. and Melnik, Y. (2002). "Boundary permeability as a cultural dimension: A study of cross-cultural working relationships between Americans and Israelis in high-tech organizations". *International Journal of Cross Cultural Management*, 2, 219-238.

Shenhav, Yehouda, 2006. *The Arab Jews - A Postcolonial Reading of Nationalism, Religion, and Ethnicity*. Stanford, Stanford University Press.

Zolberg, A.R. and Benda, P.M. (Eds.) 2001. *Global Migrants Global Refugees: Problems and Solutions*. New York and Oxford: Berghahn Books.

חבר, ח., שנהב, י., ומוצפי- האלר, פ. (עורכים) 2002. מזרחים בישראל: עיון ביקורתי מחודש. ירושלים: מכון ון- ליר.

חלבי, ר. (עורך) 2000. דיאלוג בין זהויות: מפגשי ערבים ויהודים בנווה-שלוש. תל-אביב: הקיבוץ מאוחד, קו-אדום.

יונה, י. 2005. בזכות ההבדל: הפרויקט הרב-תרבותי בישראל. תל-אביב: מכון ון ליר בירושלים/ הוצאת הקיבוץ המאוחד.

יונה, י. ושנהב, י. 2005. רב-תרבותיות – מהי? על הפוליטיקה של השונות בישראל. תל-אביב: הוצאת בבל.

לומסקי-פדר, ע. ורפפורט ת., 2010, נראות בהגירה: גוף, מבט, ייצוג. הוצאת ון-ליר, בירושלים.

לשם א. ורואר סטריאר, ד. 2003. שונות תרבותית כאתגר לשירותי אנוש. ירושלים: הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית.

פוגל-ביז'אווי, ס. 1999. משפחות בישראל: בין משפחות לפוסט-מודרניות. בתוך: ד. יזרעאלי, א. פרידמן, ה. דהאן-כלב, ח. הרצוג, מ. חסון, ח. נוה וס. פוגל-ביז'אווי (עורכות), מין, מגדר ופוליטיקה (עמ' 107-166). תל-אביב: הקיבוץ המאוחד.

קימרלינג, ב. 2001. קץ שלטון האחוסלים. ירושלים: כתר. (תדפיס)

קימרלינג, ב. 1998. הישראלים החדשים: רבוי תרבויות ללא רב-תרבותיות. אלפיים, 16, 264-308. (תדפיס)

רפפורט, ת., לומסקי-פדר, ע. 2003, "איש זר בבית: חווית הקיבוץ של מהגרים יהודים-רוסים צעירים". בתוך א. לשם וד. רואר-סטריאר (עורכים), שונות תרבותית כאתגר לשירותי אנוש. מאגנס: ירושלים, עמ' 162-139.

רם, א. 2006. גלובליזציה. בתוך אורי רם וניצה ברקוביץ (עורכים). אי/שוויון, עמ' 90-100. באר-שבע: הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון.

שנהב, י. ויונה, י. (עורכים), 2008. גזענות בישראל, מכון ון ליר, ירושלים.

אתרים שימושיים

שיטור בחברה רב תרבותית http://www.police.gov.il/persumim/kitvey_et/04police_society7.asp

http://www.iaej.co.il/hebrew/pages/h_community_horizon_past_kav_haofek.htm

קו האופק ירחון אלקטרוני בהוצאת האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה

מרכז אדווה לשוויון וצדק חברתי http://www.adva.org/ivrit/homepage_heb.html

מינהל חברה ונוער של משרד החינוך, פרסומים שונים <http://noar.education.gov.il>

אתר ארגון הגג של התאחדות עולי אתיופיה <http://www.uejo.org.il/>

מכון ברוקדייל <http://brookdale.pionet.com/>

הנחיות ראשוניות לחקר מקרה

1. על כל סטודנט/ית לבחור משפחה שמיועדת להיות ה"מקרה" שלו/ה במשך הקורס.
 2. קריטריונים לבחירה:
 - א. המשפחה תכלול לפחות 2 דורות,
 - ב. מבין הבוגרים המפרנסים לפחות אחד אינו יליד הארץ, או:
המשפחה שייכת למיעוט לאומי או דתי,
 - ג. לפחות אחד מבני המשפחה מעוסק בארגון או בעצמו מעסיק (עצמאי),
 - ד. בני המשפחה מוכנים לספר את סיפורם.
 3. איסוף נתוני רקע רלוונטיים על הקבוצה אליה המשפחה שייכת, (נתונים "קשים").
 4. דיון ביקורתי במיקומה של הקבוצה בחברה הישראלית, (על פי ספרות אקדמית).
 5. הבנת הסיפור של המשפחה ו/או של בן המשפחה שאינו יליד הארץ, (ראיונות עומק).
 6. ניסיון לעמוד על ההבדלים התרבותיים בתחומים השונים כגון טקסים, משפחתיות, תפיסות עולם ועוד, (שיחות וספרות).
 7. השפעת הנלמד עד כאן על היחסים הבין אישיים במסגרות ארגוניות (מקומות עבודה, עסק עצמאי, בית ספר, קופת חולים ועוד').
 8. הבנת הרשת החברתית של ה"מקרה" דרך name-generating ו position generating.
 9. הצגה וניתוח של 3 אירועים מעניינים במסגרות הארגוניות בהם בא לידי ביטוי הנושא הרב תרבותי.
- לא** ניתן לעבוד על חקר המקרה בזוגות.